

**Щотижнева аналітична записка №13
стосовно змін законодавства у сфері економіки і фінансів,
які мають вплив на імплементацію Україною acquis ЄС,
за період з 08 травня до 14 травня 2023 року**

За період з 08 травня 2023 року до 14 травня 2023 року:

- Президентом України ухвалено 16 документів, з них **14 указів та 2 розпорядження**;
- Кабінет Міністрів України ухвалив **4 постанови**
- Правління Національного Банку України ухвалило **4 постанови**;
- у Верховній Раді України зареєстровано 29 ініціатив, з них **19 законопроектів та 10 проєктів постанов**. Президентом України ініційовано **1 законопроект та 2 постанови**, Кабінетом Міністрів України внесено на розгляд ВРУ **3 законопроекти**, народними депутатами України ініційовано **15 законопроектів та 8 проєктів постанов**.

Перелік законодавчих актів, що були ухвалені за період з 08 травня до 14 травня 2023 року із зазначенням, які acquis ЄС імплементуються такими законодавчими актами

[Проект](#) №9283 Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання діяльності у сфері охорони життя та пошуку і рятування людей на морі” від 10.05.2023 забезпечує виконання статті 368 Глави 7 “Транспорт” Розділу V “Економічне та галузеве співробітництво”, додатку XXXII Угоди про асоціацію та імплементує окремі положення acquis ЄС:

[Директиви](#) 2002/59/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2002 року, що засновує систему Співтовариства з нагляду за рухом суден та інформування і скасовує Директиву Ради 93/75/ЄЕС; [Директиви](#) Ради № 92/29/ЄЕС від 31 березня 1992 р. про мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я з метою покращення медичного обслуговування на борту суден; [Директиви](#) Європейського Парламенту і Ради 2010/65/ЄС від 20 жовтня 2010 року про процедури звітування для суден, які прибувають до та/або відходять із портів держав-членів, та скасування Директиви 2002/6/ЄС.

[Проект](#) №9234-1 Закону України “Про особливості вирощування (виробництва) та переробки рослин хмелю та інших культур, які використовуються в аграрному секторі” від 08.05.2023.

[Проект](#) Закону України «Про особливості вирощування (виробництва) та переробки рослин хмелю та інших культур, які використовуються в аграрному секторі» є альтернативним законопроектом до проекту Закону України «Про хміль та хмелепродукти» (реєстраційний номер 9234 від 24.04.2023), внесеним в порядку законодавчої ініціативи Кабінетом Міністрів України.

Законопроект забезпечує виконання статті 405 Глави 17 “Сільське господарство та розвиток сільських територій” Розділу V “Економічне та галузеве співробітництво”, додатку XXXVIII Угоди про асоціацію та імплементує окремі положення acquis ЄС:

[Регламенту](#) Ради (ЄС) від 22 жовтня 2007 р. № 1234/2007, [Регламенту](#) Європейського парламенту і Ради ЄС від 17 грудня 2013 р. №1308/2013 про спільну організацію ринків сільськогосподарських продуктів та скасування регламентів Ради (ЄЕС) № 922/72, (ЄЕС) № 234/79, (ЄС) № 1037/2001 і (ЄС) № 1234/2007; [Регламенту Комісії](#) (ЄС) № 1850/2006 від 14 грудня 2006 р. про встановлення

детальних правил для сертифікації хмелю й продуктів, які містять хміль; та [Регламенту](#) Комісії (ЄС) № 1295/2008 від 18 грудня 2008 р. про імпорт хмелю з третіх країн хмелю з третіх країн, що сприятиме ефективному розвитку галузі хмелярства, виходу вітчизняної хмелепродукції на сучасний рівень за показниками якості, спрощення ведення підприємництва за рахунок удосконалення існуючих правових норм, які регулюють правовідносини у галузі хмелярства.

Детальний аналіз впливу проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання діяльності у сфері охорони життя та пошуку і рятування людей на морі”

10 травня 2023 року в порядку законодавчої ініціативи Кабінет Міністрів України вніс у Верховну Раду України [проект](#) Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання діяльності у сфері охорони життя та пошуку і рятування людей на морі” який зареєстровано у ВРУ за №9283.

Законопроект забезпечує виконання статті 368 Глави 7 “Транспорт” Розділу V “Економічне та галузеве співробітництво”, додатку XXXII Угоди про асоціацію та імплементує окремі положення *acquis* ЄС:

[Директиви](#) 2002/59/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2002 року, що засновує систему Співтовариства з нагляду за рухом суден та інформування і скасовує Директиву Ради 93/75/ЄЕС;

[Директиви](#) Ради № 92/29/ЄЕС від 31 березня 1992 р. про мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я з метою покращення медичного обслуговування на борту суден;

[Директиви](#) Європейського Парламенту і Ради 2010/65/ЄС від 20 жовтня 2010 року про процедури звітування для суден, які прибувають до та/або відходять із портів держав-членів, та скасування Директиви 2002/6/ЄС.

Метою прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання діяльності у сфері охорони життя та пошуку і рятування людей на морі» є створення законодавчих передумов для забезпечення постійної готовності до надання допомоги людям, які зазнають лиха у відкритому морі, відповідно до зобов'язань України за міжнародними багатосторонніми договорами у сфері торговельного мореплавства як держави прапора та прибережної держави: на державному рівні, а також на українських морських суднах.

Законопроект розроблений з метою приведення норм національного законодавства у відповідність до міжнародних договорів у сферах морського права і торговельного мореплавства: **Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 року; Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974 року; Міжнародної конвенції про пошук і рятування на морі 1979 року; Угоди про співробітництво причорноморських держав з пошуку та рятування на Чорному морі 1998 року.**

Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі 1979 року зазнала суттєвих змін у 1998 та 2004 роках, фактично чинною є нова редакція головної змістовної частини – Додатка до неї, який регулює комплекс питань з координації та здійснення операцій з пошуку і рятування людей на морі. Так само суттєвих змін зазнали правила Додатка до Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974 року, який регулює використання зв'язку для передачі повідомлень

про лихо на морі, функціонування **Глобальної морської системи зв'язку** під час лиха та для забезпечення безпеки мореплавства, дальньої ідентифікації та контролю місцезнаходження суден прапору, дій капітанів морських суден під час лиха, а також координації та здійснення операцій з пошуку і рятування людей на морі.

Проектом Закону передбачається внесення змін до **Кодексу торговельного мореплавства України, Повітряного кодексу України, Кодексу цивільного захисту України, законів України «Про транспорт», «Про внутрішній водний транспорт», «Про морські порти України», «Про державний кордон України» та «Про Державну прикордонну службу України».**

До **Кодексу торговельного мореплавства України** вносяться зміни, пов'язані з: визначенням відповідно до міжнародних договорів у цій сфері таких **понять, як діяльність з пошуку і рятування на морі, пошуково-рятувальне судно, пошуково-рятувальна одиниця, лихо на морі, операція з пошуку і операція з рятування на морі, морський пошуково-рятувальний центр, морський рятувальний підцентр, міжнародний сигнал про лихо** та інших; визначенням у статті 14 Кодексу «Колізійні норми» меж акваторії моря (пошуково-рятувального району України), у якій застосовуються норми Міжнародної конвенції про пошук і рятування на морі 1979 року і Угоди про співробітництво причорноморських держав з пошуку та рятування на Чорному морі 1998 року; деталізацією обов'язків судновласника із охорони людського життя на морі; регламентацією дій капітанів українських морських суден під час лиха або загрози лиха на морі; обов'язком капітана українського морського судна подавати міжнародний сигнал лиха та заборони такого подання за інших обставин; доповненням розділу IX Кодексу новою главою 8 «Пошук і рятування людей на морі», яка включає 6 нових статей: «Визначення діяльності з пошуку і рятування людей на морі», «Організаційні засади пошуку і рятування людей на морі. Національна система пошуку і рятування на морі», «Морська пошуково-рятувальна служба», «Повідомлення про лихо на морі», «Координація операцій з пошуку і рятування людей на морі», «Фінансування діяльності з пошуку і рятування людей на морі».

Проектом Закону передбачається доповнення переліку видів господарської діяльності у сфері торговельного мореплавства, що пов'язані із забезпеченням безпеки мореплавства та здійснюються виключно державними підприємствами, установами, організаціями. Наразі види такої діяльності визначені статтею 19 «Послуги, що надаються у морських портах» **Закону України «Про морські порти України»** тільки для акваторій та територій морських портів. Деякі види такої діяльності здійснюються поза межами акваторії і території морських портів і не підпадають під сферу регулювання цього Закону. Так, регулювання руху суден здійснюється в районах інтенсивного судноплавства (стаття 110 Кодексу торговельного мореплавства України), навігаційно-гідрографічне забезпечення мореплавства – у внутрішніх водах, територіальному морі та у виключній морській економічній зоні України (стаття 76 Кодексу торговельного мореплавства України).

Крім того, зовнішні акваторії морських портів України та підходи до них входять до складу морського пошуково-рятувального району України, координацію пошуку і рятування і пошуково-рятувальні роботи силами пошуково-рятувальних одиниць, в якому здійснює **Морська пошуково-рятувальна служба**. Тому, проектом Закону передбачено доповнення статті 2 Кодексу торговельного мореплавства України видами діяльності, що здійснюється виключно державними підприємствами за межами морських портів. Законодавство України у сфері діяльності з пошуку і рятування, реагування під час лиха на морі не повною мірою відповідає міжнародним договорам України у сфері торговельного мореплавства. Це може створювати передумови до зниження авторитету України як морської держави, зростання ризиків під час перевезення пасажирів і вантажів у Чорному і Азовському морях, зростання страхових витрат учасників транспортного процесу, потенційного зменшення кількості випадків заходження суден до морських портів України.

Проектом Закону вносяться зміни до статті 113 **Повітряного кодексу України**, в якій посилання на національну систему пошуку і рятування на морі приводиться у відповідність до норм Кодексу торговельного мореплавства України, що передбачені цим проектом, а також уточнюються інші норми, пов'язані з пошуком і рятуванням людей.

У Законі України **«Про транспорт»** до статті 15 «Організація роботи транспорту у надзвичайних умовах» та статті 24 «Морський транспорт і його склад» проектом вносяться зміни, пов'язані з діяльністю з пошуку і рятування людей на морі. Проектом Закону передбачено діяльність морської пошуково-рятувальної служби, здійснення нею функцій із організаційно-технічного забезпечення функціонування та розвитку національної системи пошуку і рятування на морі в морському пошуково-рятувальному районі за рахунок державного бюджету та (або) коштів портових зборів в порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України та з урахуванням статті 76 **Господарського кодексу України**. Такий підхід за роки його використання виявився дієвим, оскільки збільшення потреб для забезпечення пошуково-рятувальної готовності, пов'язане із кількістю заходів суден в українські порти, покривається збільшенням надходжень портових зборів. Відповідні норми додатково закріплюють повноваження Кабінету Міністрів України щодо рішень, прийнятих стосовно заходів з функціонування та розвитку національної системи пошуку і рятування на морі.

Проектом Закону врегульовуються деякі норми щодо функціонування системи судових повідомлень та надання допомоги на морі, що передбачені Правилами 11, 31, Глави V Правилами 6 і 7-4 Глави VII, Правилем 12 Глави VIII Додатку до Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974 року, Главою 5 Міжнародної конвенції про пошук і рятування на морі 1979 року, Статтею 8 Міжнародної конвенції по запобіганню забрудненню з суден 1973 року, зміненої Протоколом 1978 року до неї, та Протоколом I до цієї конвенції, Статтею III Міжнародної конвенції про втручання у відкритому морі у випадках аварій, які призводять до забруднення нафтою 1969 року, а також Резолюцією ІМО від 05 грудня 2003 року А.950(23). Проектом Закону пропонується уточнення обов'язків судновласника і капітана судна, що стосуються випадків невідкладного медичного стану людей на борту. Крім передбачених чинною редакцією обов'язків прямувати в порт для надання медичної допомоги вводиться обов'язок звернутися до рятувально-координаційного центру для отримання допомоги для людини у невідкладному стані, що передбачена пунктами 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4, 1.3.5, 1.3.13 Глави 1, пунктом 4.2.4 Глави 4 і пунктом 5.1.3.4 Глави 5 Міжнародної конвенції про пошук і рятування на морі 1979 року.

Зміни до Закону України **«Про державну прикордонну службу України»** спрямовані на доповнення компетенції Держприкордонслужби функціями, які вона виконує з метою надання допомоги людям, що зазнають лиха на морі.

Зміни до законів України **«Про державний кордон України»** і **«Про внутрішній водний транспорт»**, **Кодексу цивільного захисту України** спрямовані на застосування єдиного термінологічного та змістовного підходу до регулювання взаємовідносин у сфері охорони людського життя на морі, функціонування національної системи пошуку і рятування людей на морі.

Реалізація Закону не потребує додаткового фінансування з Державного бюджету України й місцевих бюджетів, оскільки обов'язки держави, взяті нею за міжнародними договорами та визначені чинним законодавством виконуються в межах установлених на сьогодні видатків, зокрема: відповідно до міжнародних договорів України пошук і рятування людей на морі здійснюється безоплатно;

відповідно до Закону України **«Про екстрену медичну допомогу»** (статті 3, 4, 14) визначено право на безоплатну екстрену медичну допомогу та закріплено порядок її фінансування. Цей порядок поширюється і на постраждалих під час лиха на морі;

відповідно до **Закону України «Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112»** визначаються засади передачі інформації про надзвичайні ситуації. Проектом Закону визначено можливість використання цієї системи з метою надання інформації про лихо на морі. Функції, які потребують додаткового фінансування з бюджету з цією метою, у проекті не містяться.

Проект Закону містить положення, які належним чином закріплюють встановлені та ті, які використовуються на сьогодні, джерела та механізми фінансування пошуку та рятування на морі. Так, відповідно до **постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 158 «Про відновлення єдиної системи пошуку та рятування на морі»** заходи з функціонування та розвитку системи пошуку і рятування в морському пошуково-рятувальному районі здійснюються за рахунок 10 відсотків корабельного збору. Для забезпечення належного розвитку національної системи пошуку та рятування на морі використовується бюджетне фінансування. Але, це здійснюється відповідно до **постанови Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 року № 914 «Питання виконання Угоди про фінансування програми «Підтримка впровадження транспортної стратегії України»** та на виконання Плану заходів, що здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України за бюджетною програмою **КПКВК 3101230 «Здійснення заходів щодо підтримки впровадження транспортної стратегії України»**, згідно з якими **КП «МПС»** виділено бюджетне фінансування на придбання швидкісного морського пошуково-рятувального судна.

Проект Закону стосується зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Пунктом 46 **Плану заходів з імплементації положень директив та регламентів Європейського Союзу у сфері міжнародного морського та внутрішнього водного транспорту, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2017 року № 747** передбачено створення інформаційної системи моніторингу надводної обстановки і руху морських суден з використанням консолідованих джерел інформації, що впливає з **Директиви .2002/59/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2002 року**, що засновує систему Співтовариства з нагляду за рухом суден та інформування і скасовує Директиву Ради 93/75/ЄЕС.

Пунктом 41 передбачені спрощення та гармонізація адміністративних процедур, що застосовуються до морського транспорту, шляхом стандартизації електронного передавання інформації та раціоналізації процедур звітування для суден, що прибувають до та відходять із портів, що впливає з положень **Директиви Європейського Парламенту і Ради 2010/65/ЄС від 20 жовтня 2010 року** про процедури звітування для суден, які прибувають до та/або відходять із портів держав-членів, та скасування Директиви 2002/6/ЄС.

Тому пропонується включення відповідної норми до положення про національну систему пошуку і рятування на морі, яке затверджується Кабінетом Міністрів України (стаття 3472 Кодексу торговельного мореплавства України). Пунктом 62 Плану заходів передбачено розроблення та прийняття нормативно- правового акта Мінінфраструктури, що впливає з положень **Директиви 92/29/ЄЕС** стосовно забезпечення морських суден та суден змішаного плавання медикаментами, протиотрутами та медичним обладнанням. Проектом Закону пропонується уточнення в статті 57 Кодексу торговельного мореплавства України компетенції щодо прийняття нормативно-правового акта (правил), а також відповідних обов'язків судовласника.

Прийняття Закону дасть змогу **підвищити ефективність виконання Україною її обов'язків за міжнародними договорами у сфері торговельного мореплавства** щодо охорони людського життя на морі, створити законодавчі умови для розвитку і сталого функціонування національної системи пошуку і рятування на морі, для встановлення обов'язків і відповідальності капітанів українських суден під час лиха на морі.

Соціальним наслідком прийняття Закону є детальне законодавче забезпечення такого важливого обов'язку мореплавців і будь-якої держави прапора та (або) прибережної держави, як надання допомоги людям, які зазнають лиха на морі, зокрема у **морському пошуково-рятувальному районі України**.

Важливим правовим наслідком прийняття Закону є **визначення основних рис діяльності у сфері пошуку і рятування на морі, уточнення сфери застосування Кодексу торговельного мореплавства України**, а також розмежування діяльності з пошуку і рятування людей на морі, яка регулюється Міжнародною конвенцією з охорони людського життя на морі 1974 року та Міжнародною конвенцією про пошук і рятування на морі 1979 року, та діяльності з рятування суден і майна, яка регулюється Міжнародною конвенцією про рятування 1989 року і Розділом IX Кодексу торговельного мореплавства України у його чинній редакції.

Ярослав Сидорович